

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Teg I Bawb | Fair For All

Cynllun Gweithredu Strategol
i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau
iechyd drwy Ofal Sylfaenol

Fersiwn 1

Awduron:

Fatima Sayed
Kerry Bailey
Victoria Tice

Prif Ymarferydd Iechyd y Cyhoedd
Ymgynghorydd Iechyd y Cyhoedd
Uwch Ymarferydd Iechyd y Cyhoedd

Teg I Bawb | Fair For All

Cynllun Gweithredu Strategol i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd drwy Ofal Sylfaenol

Cynnwys

Cydnabyddiaethau	3
Crynodeb gweithredol	4
Sut cafodd y cynllun gweithredu hwn ei ddatblygu?	5
Beth ddywedodd y bobl wrthym?	5
Ar gyfer pwy mae'r Cynllun hwn?	6
Blaenoriaethau gweithredu allweddol wedi'u cyflwyno ar draws pum colofn, ac amserlen weithredu.	7
Cardiau gweithredu ar gyfer y chwaraewyr allweddol	8
Camau gweithredu ar gyfer Llywodraeth Cymru	9
Camau Gweithredu ar gyfer Sefydliadau Cenedlaethol	10
Camau Gweithredu ar gyfer Byrddau Iechyd	11
Camau Gweithredu ar gyfer Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol (RPBs), Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus (PSBs), Byrddau Cynllunio Ardal (APBs)	12
Camau Gweithredu ar gyfer Grwpiau Cynllunio ar draws Cystyrau Cyfan (PCPGs), Cystyrau, a Chydweithredfeydd Proffesiynol	13
Camau Gweithredu ar gyfer Ymarfer Cyffredinol, Fferylliaeth, Optometreg a Deintyddiaeth	14
Cyfeiriadau	15

Cydnabyddiaethau

Datblygwyd y ddogfen hon gan Is-adran Gofal Sylfaenol Iechyd Cyhoeddus Cymru, yn dilyn ymgysylltu a chydweithio helaeth â gweithwyr gofal iechyd proffesiynol, uwch arweinwyr, grwpiau cymunedol, ac arbenigwyr trwy brofiad ar draws y system Gofal Sylfaenol yng Nghymru. Ceisiwyd mewnbwn gan bartneriaid y tu allan i Gymru drwy gydol y broses hefyd, yn cynnwys Iechyd Cyhoeddus Lloegr ac Iechyd Cyhoeddus yr Alban.

Rydym yn diolch yn ddiffuant i'r sefydliadau a'r grwpiau cymunedol canlynol y cyfrannodd eu cyfranogiad gweithredol yn fawr at ddatblygiad y ddogfen hon.

- Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan
- Cymdeithas Affricanaidd a Charibiaidd Bangor
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr
- Caerau – Meddygfa Woodlands
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro
- Gofalwyr Cymru
- Swyddfa Comisiynydd Plant Cymru
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg
- Deep End Cymru
- Iechyd a Gofal Digidol Cymru
- Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol
- Addysg a Gwellu Iechyd Cymru
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda
- Grŵp Cymunedol Little Acton
- Llais Cymru
- Meddygfa Nantymoel
- Y Gwasanaeth Prawf Cenedlaethol
- Perfformiad a Gwellu GIG Cymru
- Bwrdd Iechyd Addysgu Powys
- Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf
- Grŵp Meddygol Rosedale
- Coleg Brenhinol yr Ymarferwyr Cyffredinol
- Coleg Nyrsio Brenhinol
- Rhaglen Strategol ar gyfer Gofal Sylfaenol
- Prosiect SWAN
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe
- Gofal Cancer Tenovus
- Y Wallich, Abertawe
- Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Ambiwlans Cymru
- Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru
- Llywodraeth Cymru
- Canolfan Islamaidd a Diwylliannol Wrecsam

Diolch yn arbennig i'n cydweithwyr yng Nghymdeithas Mudiadau Gwirfoddol Wrecsam (AVOW), Tîm Ymgysylltu Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (BIPBC), Tîm Prosiect SWAN, Rhwydwaith Nyrsys Iechyd Cynhwysiant - Abertawe, Rheolwyr Practisiau Deep End, Gofalwyr Cymru, Canolfan Islamaidd a Diwylliannol Wrecsam a Gofal Cancer Tenovus am rannu ein harolwg a rhoi'r cyfle inni siarad ag aelodau o'u cymuned.

Crynodeb Gweithredol

Yng Nghymru mae gormod o fywydau'n cael eu colli cyn pryd oherwydd mynediad anghyfartal at flociau adeiladu iechyd - addysg dda, cartrefi diogel, digon o arian a gofal iechyd. Mae anghydraddoldebau iechyd yn parhau i fod yn her i Gymru, ac mae hyn yn effeithio ar bobl heddiw yn ogystal ag ar ffyniant hirdymor y genedl a llesiant cenedlaethau'r dyfodol¹⁻³.

Mae gofal iechyd yn un o flociau adeiladu iechyd. Mae Gofal Sylfaenol* yn chwarae rhan hanfodol wrth leihau anghydraddoldebau iechyd fel y pwynt cyswllt mwyaf hygyrch o fewn y system iechyd sy'n mynd i'r afael ag anghenion meddygol a chymdeithasol. Mae Gofal Sylfaenol wedi'i wreiddio yn y gymuned fel cyflogwr ac fel llais o fewn gwasanaethau cyhoeddus lleol.

Mae Sefydliad Iechyd y Byd (WHO) yn dweud mai 'Gofal Iechyd Sylfaenol yw'r dull mwyaf cynhwysol, teg, cost-effeithiol ac effeithlon o wella iechyd corfforol ac iechyd meddwl pobl yn ogystal â'u llesiant cymdeithasol⁴.

Mae gan Gymru bolisiau a gweledigaeth ar gyfer mwy o gydraddoldeb yn cynnwys drwy'r Ddeddf Cydraddoldeb, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, Deddf Iechyd y Cyhoedd (2017), a Cymru Iachach. Yn ogystal â dod yn Genedl Marmot, mae'r mesurau hyn yn canolbwyntio ar gryfhau blociau adeiladu iechyd⁵⁻⁸.

Mae'r ddogfen hon yn canolbwyntio ar y camau y gall chwaraewyr allweddol eu cymryd a fydd yn cael yr effaith fwyaf posibl ar rôl Gofal Sylfaenol wrth fynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd. Fodd bynnag, nid yw'n ailadrodd y rhesymau a fynegwyd yn glir ynghylch pam y dylid rhoi blaenoriaeth i leihau'r rhain²⁻¹².

Drwy weithio gyda'n gilydd gallwn leihau'r gwahaniaethau mewn iechyd y gellir eu hosgoi. Mae'r cynllun gweithredu hwn yn ganlyniad i lawer o sesiynau gwrandio gyda phobl ledled Cymru - cymunedau, gweithwyr proffesiynol a'r llywodraeth - ynghyd â'r dystiolaeth orau sydd ar gael. Mae'r gwaith hwn yn dwyn ynghyd y camau gweithredu pwysicaf a mwyaf cyraeddadwy yng Nghymru heddiw.

Y weledigaeth ar gyfer y cynllun gweithredu hwn yw Cymru iachach a thecach lle mae Gofal Sylfaenol yn lleihau anghydraddoldebau iechyd yn weithredol. Cyflawnir hyn drwy gamau cydgysylltiedig, sy'n cael eu llywio gan y gymuned, ac sy'n seiliedig ar ddata.

'Teg i Bawb' - Fair for All yw'r enw ar hyn.

Mae'r blaenoriaethau gweithredu ar gyfer pob chwaraewr allweddol wedi'u grwpio o dan bum colofn:

1. Arweinyddiaeth a Diwylliant
2. Rheoli Data ac Iechyd y Boblogaeth
3. Cyllid ac Adnoddau
4. Y Gweithlu
5. Cynnwys y Gymuned

* Ar gyfer y cynllun hwn, mae Gofal Sylfaenol yn cynnwys: Ymarfer Cyffredinol; Fferylliaeth; Optometreg; Deintyddiaeth; Gweithwyr Proffesiynol Perthynol i Iechyd; sefydliadau cenedlaethol, lleol a gwirfoddol; a chyrrff cyhoeddus sy'n cefnogi'r gwasanaethau hyn yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol.

Sut cafodd y cynllun gweithredu hwn ei ddatblygu?

Datblygwyd y cynllun gweithredu hwn drwy adolygiadau tystiolaeth o:

- fframweithiau sy'n bodoli eisoes ar gyfer Gofal Sylfaenol i leihau anghydraddoldebau iechyd
- tystiolaeth o ymyriadau clinigol sy'n effeithiol wrth leihau anghydraddoldebau iechyd,
- data ar anghydraddoldebau iechyd
- y ddarpariaeth gwasanaeth gyfredol a staffio yng Nghymru.

Dilynwyd hyn gan weithdai wyneb yn wyneb ac ar-lein, cyfarfodydd un-i-un wedi'u targedu, ac arolygon ar-lein. Ymgysylltodd arbenigwyr trwy brofiad â lleoliadau cymunedol fel practisiau meddygon teulu Deep End, clinigau allgymorth ar gyfer grwpiau iechyd cynhwysiant a chanolfannau cymunedol, yn ogystal â thrwy arolwg ar-lein. Cefnogodd Amser i Siarad Iechyd Cyhoeddus Cymru ddatblygiad y cynllun gweithredu hwn hefyd. Cafodd yr holl gamau gweithredu a awgrymwyd eu hystyried, eu dadansoddi a'u blaenoriaethu'n thematig, a'u gwirio o ran rhesymeg gyda rhanddeiliaid allweddol. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn yr adroddiad ymgysylltu.

Beth ddywedodd y bobl wrthym?

Beth fyddai'n helpu? Awgrymiadau gan weithwyr gofal iechyd proffesiynol	Beth fyddai'n helpu? Awgrymiadau gan y gymuned
• Efallai na fydd y fframweithiau sy'n bodoli eisoes i leihau anghydraddoldebau iechyd yn cyd-fynd yn llawn ag anghenion penodol a chyd-destun Cymru. • Roedd rhanddeiliaid eisiau camau gweithredu ymarferol ar gyfer pob rhan o'r system gofal sylfaenol, yn hytrach na fframwaith cysyniadol newydd. • Blaenoriaethu'r pum prif golofn a'u cymhwyso i'r meysydd clinigol sydd â'r effaith fwyaf ar anghydraddoldebau iechyd • Y meysydd clinigol a nodwyd yn flaenoriaeth oedd clefydau cardio-metabolig ac anadlol pan oedd tystiolaeth o ymyriadau effeithiol yn bodoli, a bod y potensial i leihau anghydraddoldebau yn uwch. • Daeth pum maes blaenoriaeth (neu golofnau) i'r amlwg: - Arweinyddiaeth a Diwylliant - Rheoli Data ac Iechyd y Boblogaeth - Adnoddau a Chyllid - Y Gweithlu - Cynnwys y Gymuned	• Mae defnyddio'r system alwadau 8am yn dal i fod yn arfer cyffredin, ac mae gor-ddibyniaeth ar y system hon ynghyd â dulliau archebu digidol yn parhau i fod yn rhwystr sy'n effeithio ar grwpiau iechyd cynhwysiant a phobl hŷn yn fwy nag eraill. Roedd y gwelliannau a awgrymwyd yn cynnwys: - ailgyflwyno sesiynau galw heibio - gwneud systemau archebu yn fwy hyblyg - cynnig dewisiadau amgen i fynediad digidol • Cyflogi mwy o staff gofal iechyd i leihau'r amseroedd aros • Sicrhau parhad gofal — gweld yr un gweithiwr proffesiynol lle bo modd • Gwellu'r cyfathrebu, yn enwedig o ran hawliau cleifion ac argaeledd gwasanaethau • Hyfforddi'r staff mewn empathi a chymhwysedd diwylliannol, yn cynnwys yr angen am ddulliau anfeirniadol sy'n ystyriol o drawma.

Ar gyfer pwy mae'r cynllun gweithredu hwn?

Mae'r cynllun gweithredu hwn yn cyflwyno set ddiffiniedig o gamau gweithredu sy'n seiliedig ar dystiolaeth ar gyfer

- Llywodraeth Cymru
- Sefydliadau Cenedlaethol
- Byrddau Iechyd
- Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol, Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus, a Byrddau Cynllunio Ardal
- Grwpiau Cynllunio ar draws Cystyrau, Cystyrau a Grwpiau Cydweithredol Proffesiynol
- Ymarfer Cyffredinol, Fferylliaeth, Optometreg, Deintyddiaeth

i weithio ar y cyd i leihau anghydraddoldebau mewn canlyniadau iechyd a mynediad at ofal.

Mae'r adran nesaf yn amlinellu set graidd o gamau gweithredu ar draws systemau. Dilynnir hyn gan gardiau gweithredu wedi'u targedu ar gyfer pob partner allweddol o fewn y dirwedd Gofal Sylfaenol.

Blaenoriaethau gweithredu allweddol wedi'u cyflwyno ar draws pum colofn

Gweledigaeth: Cymru iachach a thecach lle mae Gofal Sylfaenol yn lleihau anghydraddoldebau iechyd yn weithredol drwy gamau cydgysylltiedig, sy'n cael eu llywio gan y gymuned ac sy'n seiliedig ar ddata.

Isod mae camau gweithredu diffiniedig a nodwyd drwy grynhoi tystiolaeth, ac ymgynghoriadau ag arbenigwyr trwy brofiad ac arbenigwyr yn ôl proffesiwn ledled Cymru. Rhoddwyd amserlenni dangosol i'r camau gweithredu hyn, a bydd yn rhaid i bob sefydliad ddatblygu ei gynllun gweithredu ei hun yn unol â phob cam gweithredu.

MEWNBYNNAU		Arweinyddiaeth a Diwylliant	Rheoli Data ac Iechyd y Boblogaeth	Cyllid ac Adnoddau	Y Gweithlu	Cynnwys y Gymuned
CAMAU GWEITHREDU	Camau Gweithredu Tymor Byr i'r Tymor Canolig Blwyddyn 1 - 5	Penodi arweinwyr atebol ar draws sefydliadau a thimau. Arweinwyr a benodwyd i ddechrau dylanwadu ar y diwylliant a'r arferion.	Dadgyfuno metrigau fesul oedran, rhyw ac amddifadedd. Gwella metrigau anghydraddoldeb eraill yn cynnwys ethnigrwydd, iechyd cynhwysiant ac allgáu digidol. Defnyddio dulliau iechyd y boblogaeth ar gyfer cynllunio a chyflenwi.	Adolygu modelau ariannu. Cynnal gwerthusiad opsiynau o fodelau ariannu. Buddsoddi sy'n canolbwyntio ar degwch a dosbarthu gwasanaethau gorfodol.	Datblygu modelau a phecynnau hyfforddiant tegwch ar gyfer gwahanol rolau. Trefnu bod cyfleoedd ar gyfer dysgu yn y swydd a systemau dan arweiniad cyfoedion ar waith mewn meysydd y mae eu hangen yn fawr. Blaenoriaethu prentisiaethau uwch mewn gofal iechyd.	Datblygu a chyhoeddi canllawiau ar ymgysylltu â chymunedau ac unigolion sydd â phrofiad bywyd. Cynnwys arbenigwyr trwy brofiad a lleisiau'r gymuned wrth gynllunio, darparu a gwella gwasanaethau. Datblygu gwasanaethau mwy integredig yn yr ardaloedd lle mae'r angen mwyaf.
	Camau gweithredu Tymor Canolig i'r Hirdymor Blwyddyn 5 - 10	Penodi arweinwyr i wreiddio tegwch mewn gwaith cynllunio a chomisiynu ac yn niwylliant y sefydliad.	Pob metrig gwasanaeth a chanlyniad wedi'i ddadgyfuno fesul amddifadedd, rhywedd, daearyddiaeth, ethnigrwydd a mynediad digidol. Metrigau tegwch iechyd wedi'u gwreiddio ym mhob gweithgarwch monitro a gwerthuso.	Dosbarthu cyllid ac adnoddau yn adlewyrchu amddifadedd ac anghenion y boblogaeth. Prif ffrydio pob menter arloesol a ariennir y profwyd ei bod yn lleihau anghydraddoldebau iechyd.	Rhoi hyfforddiant i'r gweithlu Gofal Sylfaenol ar degwch a chydaddoldeb. Datblygu modelau recriwtio a chadw gweithlu cynhwysol, a'u monitro'n weithredol.	Gwreiddio profiad bywyd ac ymgysylltiad cymunedol mewn dylunio a darparu gwasanaethau. Normaleiddio darparu gwasanaethau integredig.
VISION		Diwylliant o arweinyddiaeth wedi'i seilio ar degwch.	Data tegwch sydd ar gael yn hawdd i alluogi gwreiddio dulliau iechyd y boblogaeth.	Sicrhau bod dyrannu cyllid ac adnoddau yn dryloyw ac yn seiliedig ar angen.	Gweithlu Gofal Sylfaenol cynhwysol a gwybodus am degwch.	Cynnwys ymgysylltu â'r gymuned a phrofiad bywyd yn rheolaidd fel arfer safonol.

Cardiau Gweithredu ar gyfer y Chwaraewyr Allweddol

MEWNBYNNAU	Arweinyddiaeth a Diwylliant	Rheoli Data ac Iechyd y Boblogaeth	Cyllid ac Adnoddau	Y Gweithlu	Cynnwys y Gymuned
CAMAU GWEITHREDU	Penodi arweinwyr atebol i wreiddio cydraddoldeb ar draws y system Gofal Sylfaenol. Mynegi rôl y GIG mewn anghydraddoldebau iechyd yn glir. Hyrwyddo diwylliant o gynhwysiant a chynnwys pob llais. Gwreiddio tegwch yn yr holl waith cynllunio, llywodraethu, atebolrwydd a chontractau statudol.	Dadgyfuno'r holl fetrigau perfformiad fesul dimensiynau anghydraddoldeb. Defnyddio data ar gyfer gweithredu ac nid ar gyfer monitro yn unig. Gweithredu Dangosfwrdd Anghydraddoldebau Iechyd cenedlaethol. Sicrhau bod galluogwyr fel llywodraethu, rhannu data a deddfwriaeth ar waith, a bod yr Adnodd Data Cenedlaethol yn cynnwys Gofal Sylfaenol.	Cyhoeddi data ar gyfer cyllid gofal sylfaenol ac amddifadedd. Mandadu buddsoddiad sy'n canolbwyntio ar degwch drwy god ymarfer ariannu cenedlaethol. Diwygio fformwlâu ariannu i adlewyrchu amddifadedd ac anghenion y boblogaeth. Prif ffrydio cyllid arloesi ar gyfer rhaglenni y profwyd eu bod yn lleihau anghydraddoldebau.	Sefydlu targedau sy'n gysylltiedig â thegwch ar gyfer recriwtio a chadw'r gweithlu. Blaenoriaethu mentrau fel prentisiaethau ar gyfer rolau clinigol ac anghlinigol.	Arwain trwy esiampl, drwy gynnwys cymunedau ac arbenigwyr trwy brofiad mewn datblygu polisi. Cynnwys gweithgarwch ymgysylltu â'r gymuned mewn contractau. Gweithio gyda Chomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol a dangos rhan y gymuned wrth gynllunio a gwerthuso iechyd. Sicrhau bod prosiectau Gwella Ansawdd Gofal Sylfaenol yn canolbwyntio'n bendant ar degwch.

MEWNBYNNAU	Arweinyddiaeth a Diwylliant	Rheoli Data ac Iechyd y Boblogaeth	Cyllid ac Adnoddau	Y Gweithlu	Cynnwys y Gymuned
CAMAU GWEITHREDU	Pob Corff Cenedlaethol: Sicrhau bod arweinyddiaeth ar lefel bwrdd yn atebol am wreiddio tegwch mewn strategaeth a chyflawniad. Perfformiad a Gwella GIG Cymru: Penodi arweinydd tegwch dynodedig mewn rhwydweithiau cardio-metabolig ac anadlol sydd â'r nod o ehangu'r rôl hon ar draws pob rhwydwaith clinigol dros amser. Iechyd Cyhoeddus Cymru (ICC): Cynhyrchu a chyflwyno hyfforddiant a rhaglenni datblygu arweinyddiaeth i gefnogi'r gwaith o gynllunio a chyflwyno gwasanaethau sy'n canolbwyntio ar degwch. ICC / Addysg a Gwella Iechyd Cymru (AaGIC): Darparu datblygiad arweinyddiaeth ar gyfer byrddau iechyd a chlystyrau gofal sylfaenol i gryfhau galluoedd arweinyddiaeth mewn rheoli iechyd y boblogaeth (PHM) a diwylliant tegwch.	Perfformiad a Gwella (PaG) GIG Cymru: Sicrhau bod holl ddata rhaglenni cardio-metabolig ac anadlol yn cael eu dadgyfuno a'u monitro trwy lens tegwch iechyd. ICC: Arwain wrth nodi a hyrwyddo arferion gorau ar gyfer dadgyfuno data, defnyddio tystiolaeth, a gwerthuso ymyriadau effeithiol sy'n canolbwyntio ar degwch. ICC: Cydlynio a datblygu fframwaith gwerthuso er mwyn rhoi'r cynllun gweithredu hwn ar waith. Iechyd a Gofal Digidol Cymru (IGDC) / ICC / AaGIC: Blaenoriaethu dadansoddi gwell ar y setiau data sy'n bodoli dros gasglu data newydd.	ICC: Adeiladu'r sylfaen dystiolaeth ar gyfer enillion ariannol a chymdeithasol ar fuddsoddiadau sy'n canolbwyntio ar degwch, a chefnogi strategaethau ar gyfer dyrannu cyllid yn fwy teg.	ICC / AaGIC / Partneriaid Academaidd: Adolygu a darparu opsiynau priodol ar hyfforddiant anghydraddoldebau iechyd ar gyfer cwricwla hyfforddi gweithwyr iechyd israddedig ac ôl-raddedig, DPP, a hyfforddiant dechreuwyr newydd clinigol ac anghlinigol. Pob Corff Cenedlaethol: Gwreiddio dull a sgiliau iechyd y boblogaeth ar gyfer pawb sy'n ymwneud â chynllunio gwasanaethau Gofal Sylfaenol. Pob Corff Cenedlaethol: Meithrin dull iechyd y boblogaeth yn niwylliant pawb sy'n ymwneud â chynllunio gwasanaethau Gofal Sylfaenol.	PaG GIG Cymru: Gwreiddio ymgysylltu strwythuredig â'r gymuned yn cynnwys profiad bywyd, mewn prosesau datblygu strategaeth. ICC / PaG GIG Cymru: Hyrwyddo diffiniad unedig, clir o ofal sylfaenol i'r gymuned, er mwyn cefnogi ymgysylltiad. ICC: Darparu arweinyddiaeth a phhecynnau cymorth sy'n galluogi'r gymuned ac arbenigwyr trwy brofiad i fod yn rhan o'r cynllunio a'r gwerthuso.

MEWNBYNNAU	Arweinyddiaeth a Diwylliant	Rheoli Data ac Iechyd y Boblogaeth	Cyllid ac Adnoddau	Y Gweithlu	Cynnwys y Gymuned
CAMAU GWEITHREDU	Penodi uwch arweinwyr mewn cynllunio, cyllid a gweithrediadau a fydd yn gyfrifol am hyrwyddo tegwch iechyd. Uwch Arweinwyr Gofal Sylfaenol i ddefnyddio Asesiadau o'r Effaith ar Iechyd a Thegwch Iechyd wrth gynllunio a chyflenwi. Cydweithio â Chlystyrau a Grwpiau Cynllunio ar draws Clystyrau i wreiddio tegwch yn y cylch cynllunio blynyddol. Cyflwyno Adolygiadau Tegwch Iechyd chwarterol i asesu cynnydd ar draws yr holl ganlyniadau allweddol a'r targedau i'w cyflawni.	Cymhwyso dulliau Iechyd y Boblogaeth i nodi ac ymateb i anghenion Gofal Sylfaenol sydd heb eu diwallu ar draws grwpiau poblogaeth. Datblygu systemau a fydd yn integreiddio profiad gwirioneddol cleifion yn y gwaith o gasglu a dadansoddi data. Ymgorffori profiad gwirioneddol cleifion yn y data ar ddefnyddio'r gwasanaethau i ddylanwadu ar y gwaith cynllunio. Blaenoriaethu ymchwil, gwerthuso ac arloesi mewn meysydd sydd ag angen mawr (e.e. practisiau Deep End). Sicrhau cytundebau rhannu data lleol gyda rhanddeiliaid allweddol, yn cynnwys awdurdodau lleol a'r trydydd sector, i hwyluso'r gwaith o gynllunio a gwerthuso gwasanaethau ar y cyd ac ar sail gwybodaeth.	Cymhwyso Asesiadau o'r Effaith ar Iechyd a Chydraddoldeb yn systematig ym mhob penderfyniad ariannu. Dyrannu adnoddau yn unol ag anghenion iechyd y boblogaeth, yn cynnwys poblogaethau sydd â nifer o anghenion sy'n gorgyffwrdd â'i gilydd. Cyllid uniongyrchol i leihau anghydraddoldebau iechyd fel amcan craidd y sefydliad.	Cefnogi hyfforddiant DPP ar anghydraddoldebau iechyd ar gyfer staff clinigol ac anghlinigol. Ymgorffori hyfforddiant anghydraddoldebau iechyd ym mhob rhaglen ymsefydlu a sicrhau ei fod ar gael i staff presennol ar bob lefel. Ehangu ac amrywio rhaglenni prentisiaeth ar draws Byrddau Iechyd, a rhoi blaenoriaeth i recriwtio o blith cymunedau nad ydynt yn cael eu gwasanaethu'n ddigonol. Defnyddio prentisiaethau i gryfhau piblinellau gweithluoedd lleol a chefnogi arferion recriwtio cynhwysol. Sefydlu systemau i werthuso strategaethau cynllunio, recriwtio a chadw'r gweithlu yn barhaus er mwyn gwella. Gweithredu mentrau strwythuredig fel lleoliadau ar sail gylchdroadol, mentora, a chefnogaeth gan gymheiriaid i ddenu a chadw staff mewn ardaloedd nad ydynt yn cael eu gwasanaethu'n ddigonol. Nodi, cefnogi a graddio modelau partneriaeth gweithluoedd llwyddiannus y sector gwirfoddol (e.e. Helpforce Cymru, Iechyd Cyhoeddus Cymru).	Gweithio gyda phartneriaid i wreiddio allgymorth dyfal a modelau integredig o ddarparu gofal mewn ardaloedd ag anghenion mawr. Nodi a defnyddio lleoliadau amgen, cymunedol ar gyfer darparu gofal mewn cydweithrediad â phartneriaid lleol a'r sector gwirfoddol. Sicrhau cyfathrebu cynhwysol a hygyrch drwy wreiddio tegwch a hygyrchedd yn yr holl ddeunyddiau hybu iechyd a gwybodaeth i'r cyhoedd. Normaleiddio cynnwys ymgysylltu â'r gymuned a phrofiad bywyd yn rheolaidd fel rhan o'r arfer safonol.

MEWNBYNNAU	Arweinyddiaeth a Diwylliant	Rheoli Data ac Iechyd y Boblogaeth	Cyllid ac Adnoddau	Y Gweithlu	Cynnwys y Gymuned
CAMAU GWEITHREDU	Penodi Hyrwyddwr Tegwch Iechyd i arwain ac eiriol dros gynllunio a chyflawni rhanbarthol ar y penderfyniadau ehangach yn ogystal â chamau gweithredu uniongyrchol.	Ymgorffori tegwch, cydraddoldeb ac iechyd cynhwysiant mewn Asesiadau o Anghenion y Boblogaeth, Cynlluniau Llesiant, a Chynlluniau Ardal Rhanbarthol, a sicrhau bod y rhain yn llywio blaenoriaethau strategol blynyddol.	Cydlynw cyllid ar draws awdurdodau lleol, y trydydd sector, a phartneriaid eraill i dargedu buddsoddiad yn yr ardaloedd sydd â'r angen mwyaf. Sicrhau bod mecanweithiau ariannu yn cyd-fynd â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru), a galluogi dulliau buddsoddi ar y cyd sy'n cefnogi gwelliannau cynaliadwy mewn cymunedau sydd ag anghenion mawr.	Eiriol dros yr hyfforddiant tegwch sydd ar gael i sefydliadau sy'n aelodau, a chodi ymwybyddiaeth ohono	Cydweithio â Chlystyrau i nodi a gweithredu dulliau sy'n seiliedig ar leoliad o fewn Cynlluniau Ardal Rhanbarthol i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd, a sicrhau bod anghenion ac asedau'r gymuned yn ganolog i'r broses gwneud penderfyniadau ranbarthol. Sicrhau bod Gofal Sylfaenol yn cael cynrychiolaeth weithredol ar lefel y Bwrdd.

MEWNBYNNAU	Arweinyddiaeth a Diwylliant	Rheoli Data ac Iechyd y Boblogaeth	Cyllid ac Adnoddau	Y Gweithlu	Cynnwys y Gymuned
CAMAU GWEITHREDU	Cyflwyno Hyrwyddwyr Tegwch Iechyd ar bob lefel i hyrwyddo cynllunio a gofal teg, cynhwysol, cymwys yn ddiwylliannol, ac sy'n ystyriol o drawma. Arweinwyr gofal sylfaenol yn eiriol dros wasanaethau cymorth integredig cymunedol, iechyd meddwl, gofal cymdeithasol a thai i gefnogi grwpiau agored i niwed ac i ddiwallu anghenion cleifion. Ymgorffori asesiad tegwch fel gofyniad craidd yng nghylchoedd cynllunio blynyddol PCPG a Chlwstwr. Cyflwyno Adolygiadau Tegwch Iechyd chwarterol i fonitro perfformiad ar draws yr holl ganlyniadau allweddol a'r targedau i'w cyflawni. Adrodd yn rheolaidd ar sut mae newidiadau mewn cynllunio a darparu gwasanaethau wedi cyfrannu at welliannau y gellir eu mesur o ran tegwch iechyd.	Cymhwyso dulliau Iechyd y Boblogaeth i nodi anghenion heb eu diwallu ymysg poblogaethau lleol, a mynd i'r afael â nhw. Ymgorffori profiad gwirioneddol cleifion yn y data ar ddefnydd gwasanaethau i ddylanwadu ar y gwaith cynllunio. Datblygu systemau data i adlewyrchu teithiau cleifion, yn cynnwys profiadau bywyd a phatrymau defnyddio gwasanaethau. Sefydlu cytundebau rhannu data lleol gyda phartneriaid allweddol – yn cynnwys awdurdodau lleol a'r trydydd sector – i gefnogi cynllunio a darparu gwasanaethau cydgysylltiedig. Datblygu cynllun Clwstwr ar gyfer gwella cydraddoldeb mewn gofal cardio-metabolig, anadlwl a chanser.	Cymhwyso Asesiadau o'r Effaith ar Iechyd a Chydraddoldeb (HEIAs) ym mhob penderfyniad ariannu PCPG a Chlwstwr. Dyrannu adnoddau yn seiliedig ar anghenion iechyd y boblogaeth, gan ganolbwyntio ar gymunedau nad ydynt yn cael eu gwasanaethu'n ddigonol. Cyfeirio cyllid ar lefel clwstwr at brosiectau a mentrau sy'n mynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd.	Hyrwyddo hyfforddiant tegwch iechyd i bob aelod o staff clinigol ac anghlinigol rheng flaen. Dyrannu amser DPP wedi'i ddiogelu i staff ar gyfer datblygiad sy'n canolbwyntio ar degwch. Ymgorffori hyfforddiant ar anghydraddoldebau iechyd ym mhob rhaglen ymsefydlu. Gweithredu cymhellion strwythuredig – fel lleoliadau ar sail gylchdroadol, mentora, a rhaglenni cefnogaeth gan gymheiriaid – i gynorthwyo'r gwaith o ddenu a chadw'r gweithlu. Nodi, cefnogi a graddio partneriaethau effeithiol ar gyfer y gweithlu â sefydliadau'r sector gwirfoddol.	Normaleiddio dulliau sy'n seiliedig ar leoliad i leihau anghydraddoldebau iechyd. Gwreiddio cydweithio a gweithio integredig â phartneriaid cymunedol, a rhoi blaenoriaeth i'r ardaloedd sydd â'r angen mwyaf. Gwneud ymgysylltu â'r gymuned amrywiol a phrofiad bywyd yn rhan arferol o gynllunio, cyflenwi a gwerthuso gwasanaethau. Sefydlu Paneli Tegwch Iechyd yn y Gymuned** mewn PCPG neu Glystyrau â llywodraethu clir. Gweithio mewn partneriaeth â sefydliadau lleol i ddarparu gwasanaethau mewn lleoliadau cymunedol Sefydlu mecanweithiau adolygu ar gyfer cynnal adolygiadau gan gymheiriaid a phrofiad bywyd mewn Clystyrau i ymateb i adborth ac i rannu arferion gorau. Defnyddio adnoddau cenedlaethol fel Gofal Sylfaenol Un i gefnogi tegwch wrth gynllunio Clwstwr.

** Mae Paneli Tegwch Iechyd Cymunedol yn dwyn ynghyd y cyhoedd ac arbenigwyr trwy brofiad i arwain polisïau, penderfyniadau a chynllunio gwasanaethau gan ganolbwyntio ar degwch.

MEWNBYNNAU	Arweinyddiaeth a Diwylliant	Rheoli Data ac Iechyd y Boblogaeth	Cyllid ac Adnoddau	Y Gweithlu	Cynnwys y Gymuned
CAMAU GWEITHREDU	Penodi Hyrwyddwr Tegwch Iechyd i ysgogi camau gweithredu ar leihau anghydraddoldebau iechyd a hyrwyddo gofal cynhwysol, cymwys yn ddiwylliannol, ac sy'n ystyriol o drawma. Hyrwyddo diwylliant sy'n galluogi perthnasoedd llawn ymddiriedaeth, heb faru rhwng cleifion a gweithwyr gofal iechyd proffesiynol. Nodi dulliau ar gyfer apwyntiadau sy'n cefnogi parhad gofal a mynediad.	Archwilio a nodi cleifion â dangosyddion allweddol coll ar gyfer CHD a Diabetes (e.e., HbA1c, pwysedd gwaed, colesterol, statws ysmegu, BMI). Cryfhau rhaglenni brechu ar gyfer y rhai mwyaf agored i niwed – yn cynnwys plant mewn tai â chymorth. Safoni a gwella cofnodion data cydraddoldeb. Dadgyfuno neu archwilio yn ôl mesurau anghydraddoldeb iechyd (e.e. amddifadedd lleiaf, ethnigrwydd), i lywio trafodaethau clwstwr ac i gefnogi ymyriadau wedi'u targedu. Defnyddio gwybodaeth gymunedol i ddatblygu syniadau o 'ddiffyg' data a chleifion Sicrhau bod prosiectau gwella ansawdd yn canolbwyntio ar yr amodau sy'n cyfrannu fwyaf at anghydraddoldebau iechyd a phan fo tystiolaeth o effaith.	Nodi a mynd ar drywydd cyfleoedd ariannu ar y cyd gydag awdurdodau lleol, partneriaid yn y trydydd sector, a chymunedau. Cydlynw cyllid ar draws sectorau i wella effaith adnoddau. Sicrhau bod dulliau ariannu yn cyd-fynd â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru), a galluogi modelau buddsoddi ar y cyd sy'n cefnogi canlyniadau tegwch hirdymor.	Diogelu amser dysgu ar gyfer hyfforddiant anghydraddoldebau (yn cynnwys Teg i Bawb, Gwneud i Bob Cyswllt Gyfrif (MECC)) ar gyfer yr holl staff clinigol ac anghlinigol. Gofyn i bob dechreuwr newydd gwblhau hyfforddiant a all helpu i leihau anghydraddoldebau iechyd, yn cynnwys Teg i Bawb a MECC. Parhau i feithrin ymwybyddiaeth staff o drawma, gofal sy'n ystyriol o drawma ac ail-drawmateiddio Cydweithio â phartneriaid ar draws y Clwstwr i nodi cyfleoedd ar gyfer recriwtio a phrentisiaethau lleol mewn Gofal Sylfaenol. Creu amgylchedd sy'n grymuso lle mae staff yn cael eu cefnogi i weithredu ar: - sicrhau parhad gofal pan fo angen a lle bo angen - bod yn rhagweithiol wrth wneud apwyntiadau dilynol pan fydd cyswllt â chleifion - cynnig dull ac amser amgen ar gyfer ymgynghoriadau a chamau dilynol ar apwyntiadau pan nad oedd claf yn bresennol (DNA) - ymgysylltu â gweithwyr cymorth a phartneriaid yn y sector gwirfoddol i nodi a defnyddio cymorth i'r gweithlu	Sefydlu ffyrdd o ymgorffori adborth cleifion yn rheolaidd mewn ymarfer o ddydd i ddydd, yn cynnwys gan leisiau nas clywir yn aml. Datblygu a gweithredu mecanweithiau adborth i gofnodi profiad cleifion sy'n gysylltiedig â mynediad, gwahaniaethu ac anghenion heb eu diwallu. Sicrhau amryfal lwybrau mynediad at wasanaethau, a dulliau darparu amrywiol, yn cynnwys wyneb yn wyneb, dros y ffôn, ap, y we ac allgymorth. Cyd-ddatblygu gwasanaethau gyda phartneriaid lleol a chleifion i wella mynediad at ofal. Lle bo'n briodol, darparu gwasanaethau allgymorth ar y cyd, fel clinigau iechyd symudol gyda phartneriaid lleol i wella'r mynediad i boblogaethau agored i niwed Defnyddio adnoddau Teg i Bawb i lywio eich polisïau ymarfer sy'n ymwneud â hygyrchedd a chynhwysiant.

References

1. Llywodraeth Cymru. Adroddiad Tueddiadau'r Dyfodol 2021 [Rhynggrwyd]. Caerdydd: Llywodraeth Cymru; 2021 [dyfynnwyd 17 Mehefin 2025]. Ar gael o: <https://www.llyw.cymru/tueddiadau-dyfodol-2021>
2. Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru: Gwneud Gwahaniaeth: Buddsoddi mewn Iechyd a Llesiant Cynaliadwy i Bobl Cymru [Y Rhynggrwyd]. Caerdydd: Iechyd Cyhoeddus Cymru; 2020 [dyfynnwyd 17 Mehefin 2025]. Ar gael o: <https://icc.gig.cymru/gwasanaethau-a-thimau/polisi-a-iechyd-rhyngwladol-canolfan-cydweithredol-sefydliad-iechyd-y-byd-ar-fuddsoddi-ar-gyfer-iechyd-a-llesiant/>
3. Llywodraeth Cymru. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 – Yr Hanfodion [Y Rhynggrwyd]. Caerdydd: Llywodraeth Cymru; 2015 [dyfynnwyd 17 Mehefin 2025]. Ar gael o: <https://www.llyw.cymru/deddf-llesiant-cenedlaethau-dyfodol-cymru-2015-canllawiau>
4. Sefydliad Iechyd y Byd. Taflen ffeithiau gofal iechyd sylfaenol Mawrth 2025 [Rhynggrwyd]. Geneva: Sefydliad Iechyd y Byd; 2025 [dyfynnwyd 29 Medi 2025]. Ar gael o: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/primary-health-care>
5. Llywodraeth Cymru. Cymru iachach: cynllun hirdymor ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol [Rhynggrwyd]. LLYW.CYMRU 2018. 2021; Ar gael o: <https://www.llyw.cymru/cymru-iachach-cynllun-hirdymor-ar-gyfer-iechyd-gofal-cymdeithasol>
6. Conffederasiwn y GIG. Anghydraddoldebau Iechyd yng Nghymru: Rôl y GIG [Y Rhynggrwyd]. Llundain: Conffederasiwn y GIG; 2021 [dyfynnwyd 17 Mehefin 2025]. Ar gael o: <https://www.nhsconfed.org/publications>
7. Iechyd Cyhoeddus Cymru. Gwreiddio Atal mewn Lleoliadau Gofal Iechyd Sylfaenol a Chymunedol: Adnodd ar gyfer Byrddau Iechyd [Y Rhynggrwyd]. Caerdydd: Iechyd Cyhoeddus Cymru; 2022 [dyfynnwyd 17 Mehefin 2025]. Ar gael o: <https://icc.gig.cymru/newyddion1/gall-ymgorffori-atal-mewn-gofal-iechyd-sylfaenol-a-chymunedol-helpu-i-gynyddu-cydnherthedd/>
8. Iechyd Cyhoeddus Cymru. Cynyddu i'r Eithaf Effaith yr Agenda Iechyd Ataliol yng Nghymru [Rhynggrwyd]. Caerdydd: Iechyd Cyhoeddus Cymru; 2019 [dyfynnwyd 17 Mehefin 2025]. Ar gael o: <https://icc.gig.cymru/gwasanaethau-a-thimau/yr-is-adran-gofal-sylfaenol-iechyd-a-gofal-seiliedig-ar-atal/>
9. Iechyd Cyhoeddus Cymru. Cynllun Strategol yr Adran Gofal Sylfaenol 2023–2026 [Rhynggrwyd]. Caerdydd: Iechyd Cyhoeddus Cymru; 2023 [dyfynnwyd 17 Mehefin 2025]. Ar gael o: <https://icc.gig.cymru/gwasanaethau-a-thimau/yr-is-adran-gofal-sylfaenol/>
10. Iechyd Cyhoeddus Cymru. Menter Adroddiad Statws Tegwch Iechyd Cymru: Sbardunau ac Ymyriadau [Rhynggrwyd]. Caerdydd: Iechyd Cyhoeddus Cymru; 2021 [dyfynnwyd 17 Mehefin 2025]. Ar gael o: <https://icccgsib.co.uk/ih/ein-gwaith/welsh-health-equity-status-report-initiative-whesri/>
11. Y Swyddfa Ystadegau Gwladol Disgwyliad oes iach yng Nghymru a Lloegr: rhwng 2011 a 2013 a 2021 i 2023 [Rhynggrwyd]. Casnewydd: ONS; 12 Rhagfyr 2024 [dyfynnwyd 17 Mehefin 2025]. Ar gael o: <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/healthandsocialcare/healthandlifeexpectancies/bulletins/healthstatelifeexpectanciesuk/between2011to2013and2021to2023>
12. Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Cyhoeddus Cymru: Offeryn adrodd Fframwaith Canlyniadau Iechyd y Cyhoedd wedi'i ddiweddarau â'r data diweddaraf [Rhynggrwyd]. Caerdydd: Iechyd Cyhoeddus Cymru; 12 Gorff 2024 [dyfynnwyd 17 Mehefin 2025]. Ar gael o: <https://icc.gig.cymru/newyddion1/offeryn-adrodd-fframwaith-canlyniadau-iechyd-y-cyhoedd-phof-weddi-ddiweddarau-gydar-data-diweddaraf1/>